

Финансирано от програмата
IMCAP на Европейския съюз

Информационната кампания по проект „ОСП – научи повече“ се изпълнява от АГРО ТВ, в партньорство с www.agro.bg и списание АгроКомпас, с финансовата подкрепа на програмата IMCAP на Европейския съюз.

Грижата за почвата е грижа за живота,

казва Проф. д.н. Ирена Атанасова, директор на Института по почвознание, агротехнологии и защита на растенията „Никола Пушкаргов“ към ССА

Поредното събитие, организирано от АГРО ТВ

Почвата е най-голямото богатство, без нея няма живот. Опазването на почвите е основна грижа на земеделците. А към тази мисия се присъединява и ЕК със своята ключова за новата ОСП стратегия за почвите. Темата беше във фокуса на уебинара „Запазване на почвеното здраве – една от приоритетните цели на новата Обща селскостопанска политика“. Събитието се организира от АГРО ТВ, по проект „ОСП – научи повече“.

Значението на почвата

„Почвата е една жива екосистема, но е недооценявана природна система, дори подценяван природен ресурс. У нас и в Европа почвата е подложена на деградационни процеси заради човешката дейност и климатичните промени“, каза проф. дн Ирена Атанасова, директор на Института по почвознание, агротехнологии и защита на

растенията „Никола Пушкаргов“ към ССА. По думите ѝ грижата за почвата е грижа за живота. Почвата е ключът към нашето бъдеще. Почвата осигурява храни и биоресурси, поддържа хидрологичния цикъл, задържа, филтрира и пропуска водата към подпочвените води, управлява биогеохимичните цикли на основните хранителни елементи – азот, фосфор и калий, задържа въглерода, съдържа милиарди микроорганизми и поддържа почвеното биоразнообразие.

Как се определя здравето на почвата

Проф. дн Ирена Атанасова посочи, че индикаторите за определяне здравето на почвата са няколко. На първо място, това е присъствие на замърсители – тежки метали, органични замърсители, но и излишък от хранителни елементи и соли, останали от прекомерното торене.

Вторият индикатор е наличността в оптимално съдържание на хранителните елементи азот, фосфор, калий и микроелементи.

Третият индикатор е съдържанието на органично вещество. Установено е, че почвеният органичен въглерод намалява годишно с 0,5% в резултат на неустойчиви земеделски практики, климатични промени, киселяване, алкализация.

Четвъртият индикатор е почвената структура и биоразнообразието в нея. Ландшафтните характеристики също са важен индикатор – това са растителната и горската покривка, които осигуряват богато биоразнообразие в почвата.

Тези индикатори са различни за различните кли-

матични зони, изтъкна проф. Атанасова, и посочи, това е взето предвид в Европейската стратегия за почвите.

Заплахи за почвата

На първо място, това е ерозията, която засяга до 25% от европейските почви, а у нас – до около 85% от почвената покривка, а над 65% от почвите са засегнати от водна ерозия.

Друга заплаха е намаляване на почвения органичен въглерод. Също така - замърсяване, засоляване, запечатване, свлачища.

В своята стратегия за почвите ЕК до 2030 г. си поставя за цел постигане до 30% рециклирана земя, каза проф. Атанасова.

Европейска обсерватория за почвите

Тя е в отговор на това, че в Европа има няколко системи за мониторинг на почвите, но те не са хармонизирани - така че обсерваторията ще наблюдава създаването на глобална мониторингова система, която ще отчита състоянието на почвените ресурси. Тя ще събира данните от дистанционния мониторинг и резултатите, които се получават на място.

Глобална инициатива за повишаване съдържанието на въглерод в почвата

Инициативата на ЕК за улавяне на въглерод в селскостопанските почви ще се присъедини към глобалната инициатива „4 на 1000“ за увеличаване на съдържанието на органичен въглерод в почвата

В земеделските земи. Амбицията на инициативата е да се насърчат заинтересованите страни да преминат към продуктивно, силно устойчиво селско стопанство, основано на подходящо управление на земите и почвите.

Европейската стратегия за почвите

Чрез стратегията за почвите се предлага инициатива за безплатно тестване на почвата, което ще се прилага във всички страни членки, посочи Петя Куманова, зам.-директор на ГД „Съвети в земеделието“ в НССЗ.

Ролята на фермерите

Заради Зелената сделка се поставя силен акцент на опазването на почвите и фермерите трябва да са убедени, че това е категоричната посока. Подобрявайки почвения ресурс, фермерите ще получават по-добри резултати, каза Таня Георгиева.

ОСП е незаменим инструмент в подкрепа на грижата на земеделците за почвите. Общата селскостопанска политика, както и консултантските услуги в областта на селското стопанство, ще играят ключова роля в подпомагането на по-широкото използване на устойчиви практики за управление на почвите от земеделските стопани.

НССЗ изготвя консултантски пакети за малките стопани, като 2 от тях са тясно свързани с опазването на околната среда и почвите. Събитията, които НССЗ провежда, са много тясно свързани с почвите, каза още Петя Куманова.

Фермерите много добре познават почвата, както и агротех-

никата на отглеждане на земеделските култури. Тенденцията е към регенеративно земеделие, допълни проф. Атанасова. По думите ѝ Институт „Пушкарров“ прави анализи на почвата и е пряко ангажиран да дава препоръки за торене на земеделските култури.

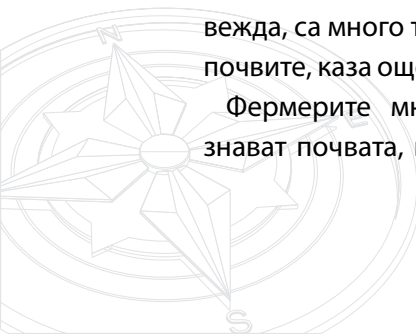
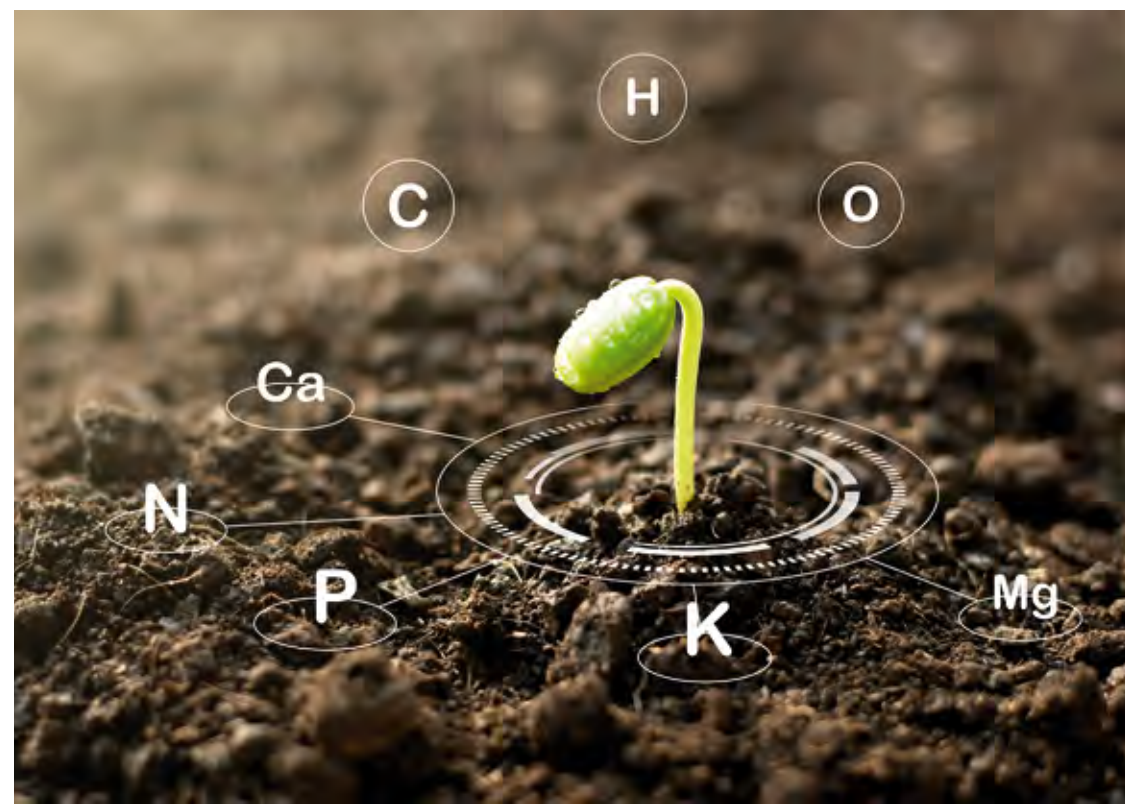
Александър Китев, председател на Асоциацията на Българските Но-Тилъри, каза, че десетки години интензивна обработка са довели до деградация на почвата и загуба на нейното плодородие. Сега е моментът това да се промени. Едно от основните неща е спиране на обработките и преминаване към Но-тил, консервационно, регенеративно, въглеродно земеделие.

През последните 6-7 години земеделската общност и дори без целенасочени схеми за подпомагане, прилага практики за опазването на почвите и по-щадящи технологии. Има разбиране от страна на фермерите за значението на почвите, запознати са много добре, категорична е Таня Георгиева. Тя подчерта, че в НСП са заложили инструменти за подкрепа на

фермерите, които опазват почвите. Това са екосхеми и интервенции, свързани с околна среда и климат. Много е важно тези инструменти да бъдат атрактивни за фермерите.

Проектът Best4Soil

Знания за опазването на почвите обменят участниците в проекта Best4Soil, каза д-р Стоилко Апостолов, управител на Фондация Биоселена, като посочи, че това е проект, чиято инициатива е започнала от FIBL – научен институт за биологично земеделие и България се присъединила на по-късен етап към проекта, който се изпълнява в 20 европейски страни. Идеята е да се създаде мрежа от заинтересовани страни – фермери, съветници, научни работници, които се интересуват от темата за здравето на почвата. Тази мрежа популяризира практически знания за 4 добри практики (компост, зелено торене, анаеробно обеззаразяване, (био)соларизация) за контрол на почвените болести.

Почвата е най-голямото богатство за земеделските стопани

Красимир Кумчев, земеделски производител: „Почвата е нашето злато не само за нас, земеделците, но и за всеки българин.“

Божидар Петков, земеделски производител: „Здравният статус на почвата е от изключително значение, защото тя е основният източник на енергия и храна за растенията и когато ние съживим този ресурс, почвата ще ни се отблагодари многократно. Зеленото торене, влагането на биологични торове, на биологично активни вещества ще увеличат почвеното плодородие и хумусното съдържание. И нещо много важно – задръжането на въглерода в почвата.“

Радослав Христов, земеделски производител: „Почвата е основното средство, което ние обработваме. Тя е от огромно значение. Сеитбооборотът е много важен за запазване на почвите и на хумусния слой. Недобрят сеитбооборот води до понижаване на добивите. Аз всяка година използвам естествен тор в моето стопанство.“

Ангел Вукодинов, земеделски производител: „С почвата започва и завършва земеделието. Много изследвания показват, че почвите са доста обеднели, доста деструктурирани. Хумусът е намалял, както и наличието на микроорганизми, които са в основата на почвеното здраве. С цел запазване на плодородието, намаляваме интензитета на обработките. На второ място - намаляваме количеството на торовете и пестицидите. Трето - създаваме по-добри условия за колонизирането на микроорганизми, бактерии и гъби, които можем и да добавяме допълнително в почвата.“

Много е важно оставянето на повече растителни остатъци върху почвата. Също така – намиране

на подходящия микс от покривни култури. Наред с това ние правим много сериозен и разнообразен сеитбооборот. В нашето стопанство сеем повече от 10-12 култури. Използваме и азотфиксиращи, протеинови култури.“

Петьо Христов, земеделски производител: „Голям проблем за почвите е липсата на органично вещество. А един от източниците му е животновъдството, което спомага за подобряване на почвите.“

Безорното земеделие е добър вариант за спиране деградацията и ерозията на почвите. В момента съм начинаещ в тази област. Закупил съм инвентар, необходим за технологията Но-Тил и я практикувам от две години. От 8-9 години не ора земята. Обръщам почвения слой, само продълбочавам. Вече съм спрял окопаването на слънчогледа и царевицата.“

Людмил Работов, земеделски производител: „Почвата трябва да се обработва възможно най-малко, за да се запазят въглеродът и микроорганизмите в нея. Аз лично правя вертикални обработки вече 4-5 години. Продълбочавам, а не ора. Мисля, че успявам да запазя почвеното плодородие.“

Илия Проданов, земеделски производител: „Почвите за нас са най-важното нещо. На тях разчитаме, за да получим добра реколта. Така че, гледаме да ги опазваме.“

Определено през зимния период, когато има много силни валежи, почвата трябва да има растителна покривка, трябва да има коренова система в нея. Естествено, трябва да се внимава посоката на обработка при големи наклони. Така че, това са основни неща, които ние ги изпълняваме.“

Карбонното земеделие дава възможност на фермерите да разработят нови източници на доходи

Улавянето на въглеродните емисии в селското стопанство има голям потенциал, посочи френският земеделски министър Жулиен Дьонорманди по време на неформална среща със свои колеги от Европейския съюз в Страсбург. Т.нар. карбонно земеделие дава възможност на фермерите да разработят нови източници на доходи.

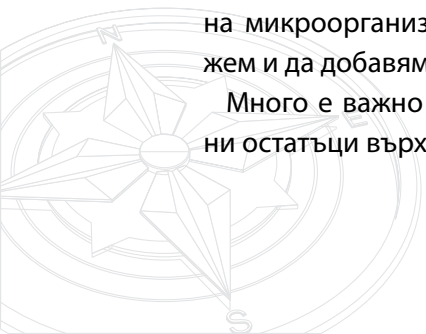
Темата беше в центъра на вниманието на министрите, които най-напред разгледаха стопанства край Страсбург, които работят с методи, щадящи климата. По думите на френското европредседателство всички държави в Съюза проявяват голям интерес към карбонното земеделие и затова Европейската комисия трябва възможно най-скоро да изработи съответната законова рамка.

Намерението на Комисията е към края на годината да представи проект за търговия с въглеродни сертификати за селското стопанство. Според Германия и Австрия това следва да стане по-скоро, а не да се чака до ноември-декември. Австрийската министърка Елизабет Кьостингер изтъкна, че в нейната страна вече редица големи стопанства

работят по екологичен начин, но се нуждаят от общоевропейски правила. Те трябва да са част от Общата селскостопанска политика, позволявайки например публично-частни партньорства в рамките на Втори стълб, посочи тя.

Зад карбонното земеделие застава и агрокомисар Януш Войчеховски, който с голям интерес изслуша сведенията от различни държави, в които частни предприятия инвестират в улавянето на въглеродни емисии в селското стопанство. Комисарят за пореден път подчерта важната роля на ОСП, която поощрява щадящите климата производства.

Другата най-обсъждана тема по време на срещата беше обозначаването на произхода при хранителните продукти. Австрия и няколко други държави настояват това да се регулира на европейско ниво и да бъде задължително, за да могат потребителите да правят своя информиран избор и целенасочено да купуват регионални стоки. Това ще е от голяма полза и за стратегията „От фермата до трапезата“, смята Кьостингер

До края на 2022 г. Брюксел ще предложи регулаторна рамка за сертифициране на въглеродни уловители

Намаляването на въглеродните емисии е една от основните цели на Европейската комисия, залегнали както в Зелената сделка, така и в стратегиите за биоразнообразието, „От фермата до трапезата“ и за горите. На устойчивото карбоново земеделие беше посветена виртуална конференция, в която участваха представители на Комисията и експерти от различни страни.

„Намираме се в климатична криза и вече отчетаме покачване на температурите с 1,1 градуса в сравнение с прединдустриалната епоха“, каза заместник-председателят на Европейската комисия Франс Тимерманс в началото на форума. „Затова е необходимо да предприемем спешни мерки и да премахнем въглерода от нашата атмосфера. За целта трябва да спрем да използваме ископаеми горива, и то не след години, а сега.“

По думите на Тимерманс методите за улавяне на въглеродния диоксид са важен инструмент за бъдещето, ако искаме до средата на века да постигнем климатична неутралност. Това е трудно начинание и изисква целенасочена подкрепа.

През декември Комисията одобри комуникационна стратегия за намаляване на вредните емисии под наслов „Устойчиви въглеродни кръгови вериги“, която подчертава необходимостта от европейски мерки в подкрепа на инициативи за т.нар. карбоново земеделие. До края на тази година

Брюксел ще предложи регулаторна рамка за сертифициране на въглеродни уловители, базирана на прозрачни правила за отчитане на емисиите.

„Ако искаме да отделим въглеродния диоксид от нашите екосистеми, като влажни зони и гори например, това трябва да донесе полза и за биоразнообразието. А фермерите и горските стопани трябва да бъдат възнаградени за положените усилия в тази посока“, допълни Тимерманс.

Агрокомисар Януш Войчеховски също е убеден, че карбоновото земеделие е ключов елемент от бъдещето на европейското селско стопанство. На конференцията той заяви: „Това е една голяма възможност за нашето земеделие да стане по-екологично и щадящо климата и в същото време нашата аграрна политика да стане по-добра за самите фермери. През следващите години фермерите и горските стопани ще играят все по-важна роля за намаляването на емисиите и за увеличаване на уловения въглероден диоксид. Селското и горското стопанство имат и уникалната способност да абсорбират въглеродния диоксид от атмосферата и да го съхраняват в почвата и в биомасата.“

Войчеховски изтъкна също така, че целенасочените към улавянето на въглерода политики ще помогнат не само за постигане на дългосрочните климатични цели, а ще създадат и нови възможности за доходи за фермерите и горските стопани.

Финансирано от програмата МСАР на Европейския съюз

Настоящата информация представя единствено възгледите на автора, който носи пълна отговорност за нейното съдържание. Европейската комисия не носи отговорност за начина, по който би могла да бъде използвана съдържащата се в материала информация.